

Agenda

SSOF den 28 maj 2024

- Utredningsuppdraget
- Genomförande
- Iakttagelser från dialogmöten

Harriet Wallberg – särskild utredare
Febe Westberg – sekreterare
Anna Östman – sekreterare

Vårt uppdrag i korthet

1. Bedöma hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ev. behov av yrkesreglering för nya yrkesgrupper.
2. Bedöma ev. behov av reglerad specialistkompetens eller utbildning för fler legitimerade yrkesgrupper.
3. Kartlägga befintliga möjligheter och vägar till vidareutbildning och analysera om förändringsbehov i hur kvaliteten i utbildningen säkerställs.
4. Bedöma om lämpligt att införa krav på kontinuerlig fortbildning för legitimerade yrkesgrupper i YKD och överväga hur övrig vårdpersonals behov av fortbildning kan tillgodoses.

Kommittédirektiv

Brett uppdrag som omfattar samtliga yrken inom hälso- och sjukvård och tandvård

Regeringen

Protokoll
vid regeringsammanträde

II: 3
1 bilaga

2023-10-19
S2021/02863
S2023/01078
S2023/01147
S2023/01844
S2023/02561
S2023/02887

Socialdepartementet

Kommittédirektiv Behörighet och yrkesreglering inom hälso- och sjukvård och tandvård

Regeringen bemyndigar det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om hälso- och sjukvård att

- ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera vilka förändringar som behövs i regelverk och strukturer när det gäller reglerade yrken, specialistkompetenser och specialistutbildningar samt vidareutbildning och fortbildning inom hälso- och sjukvården och tandvården för att möta de utmaningar som dessa verksamheter står inför.
- besluta om sakkunniga, experter, sekreterare och annat biträde åt utredaren.

Utredaren ska följa de direktiv som framgår av *bilagan*.

Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m., anslagsposten 1 Till Regeringskansliets disposition, budgetram 6, Socialdepartementet.

Regleras idag: 23 yrken inom hälso- och sjukvård och tandvård

Legitimation:

- Apotekare
- Arbetsterapeut
- Audionom
- Barnmorska
- Biomedicinsk analytiker
- Dietist
- Fysioterapeut
- Hälso- och sjukvårdskurator
- Kiropraktor
- Logoped
- Läkare
- Naprapat

Legitimation:

- Optiker
- Ortopedingenjör
- Psykolog
- Psykoterapeut
- Receptarie
- Röntgensjuksköterska
- Sjukhusfysiker
- Sjuksköterska
- Tandhygienist
- Tandläkare

Skyddad yrkestitel

- Undersköterska

Vilka yrkesgrupper regleras inte?

Exempel på oreglerade:

- Embryolog
- Genetisk vägledare
- Ortoptist
- Osteopat
- Medicinsk sekreterare
- Perfusionist
- Sjukhusgenetiker
- Tandsköterska

Specialistutbildning

Reglerad:

- Läkare
- Sjukhusfysiker
- Sjuksköterskor
- Tandläkare

• Egen specialistordning:

- Arbetsterapeut
- Logoped
- Dietist
- Fysioterapeut
- Psykologer

Vad krävs för att ett yrke ska regleras?

Förutsättningar för legitimation:*

- Yrkesgruppens betydelse och ansvar för patientsäkerheten
- Yrkesrollens innehåll; bör ha viss bredd och självständighet
- Utbildningens nivå och vetenskapliga förankring
- Internationella förhållanden

Sammanvägning – patientsäkerheten är överordnad övriga kriterier.

Näringsfriheten och Sveriges EU-rättsliga åtaganden ska också beaktas.

*Regeringens proposition 1997/98:109 Yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område

Vad innebär en legitimation/skyddad yrkestitel?

Skyddad yrkestitel innebär enligt 4 kap. 5 och 5a §§ PSL:

- Titeln får bara användas av den som har legitimation eller genomgår föreskriven praktisk tjänstgöring, eller som har en undersköterskeexamen eller motsvarande kompetens
- En skyddad yrkestitel är i sig inte personlig och kan inte återkallas för en enskild yrkesutövare (jfr legitimation)
- Rätten till skyddad yrkestitel knyts till ett examens- eller kompetensbevis

Genomförande av uppdraget

- Definitioner
- Enkäter
- Dialogmöten
- Arbetsgivarperspektivet
- Möten med andra utredningar och aktörer, t ex Nationella vårdkompetensrådet och SSOF
- Expertgruppsmöten
- Internationell utblick
- Sammanvägning och analys av insamlat material
- Utarbetande av förslag och eventuella författningsförslag
- Konsekvensanalyser

Definitioner

Under bearbetning

Vidareutbildning/specialisering

Med vidareutbildning/specialisering avses här dels formellt reglerad vidareutbildning som leder till ny titel, dels mer informell vidareutbildning som kan leda till diplom/certifikat etc. och som kan anordnas av professionsförbunden.

Fortbildning

Med fortbildning avses här någon form av utbildningsinsats som syftar till upprätthållande och uppdatering av kunskaper och färdigheter inom områden som yrkesutövaren redan har utbildning för eller är verksam inom.

Det kan exempelvis handla om att uppgradera sin kompetens utifrån ny teknik, nya behandlingsmetoder, nya riktlinjer eller inom kommunikation och förhållningssätt.

Enkäter och dialogmöten med professionerna och arbetsgivare

Enkät till professionsförbund m. fl.

- 30 har svarat
- Uppföljningsmöten genomförs med samtliga som har svarat på enkäten

lakttagelser avseende vidareutbildning/specialisering hittills:

- Många upplever att arbetsgivaren inte förstår vikten av vidareutbildning
- Många får vidareutbilda sig på fritiden och några för egna medel
- Flera önskar att Socialstyrelsen ska hantera bedömningen av specialistkompetens
- Många efterfrågar karriärstegar/kompetensutvecklingsmodeller
- Bättre struktur och individuell planering är önskvärt
- Många nöjda med kvaliteten på högskolekurser – i övrigt varierar kvaliteten

Iakttagelser avseende fortbildning hittills:

- En övervägande majoritet vill att fortbildningen ska regleras
- Även när fortbildning finns tillgängligt avgör produktionskrav eller ekonomiska prioriteringar om den enskilde erhåller fortbildning
- Flertalet tycker att arbetsgivaren måste möjliggöra fortbildning – dvs. avsätta tid/resurser.
- Många pekar på att fortbildning kan innebära stora fördelar för verksamheten: patientsäker vård, bemötandefrågor m.m.
- Många har inte någon skrivning om fortbildning i kollektivavtal.

Fortbildning – exempel på reglering i andra länder

Finland – 18 § lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är skyldig att upprätthålla och utveckla den yrkesskicklighet som utövandet av yrket förutsätter samt att göra sig förtrogen med de stadganden och föreskrifter som gäller yrkesutövningen.

Arbetsgivare för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska följa hur dessa personer utvecklas yrkesmässigt och skapa förutsättningar för dem att upprätthålla och utveckla sina kunskaper och färdigheter genom deltagande i behövlig yrkesinriktad fortbildning och andra metoder för yrkesmässig utveckling så att yrkesinsatsen bibehålls på säker och ändamålsenlig nivå.

Reglerad fortbildning finns även i: Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Nederländerna, Polen och Tyskland m.fl.

Iakttagelser inom tandvården

Tandsköterskor:

- har fått mer avancerade arbetsuppgifter
- vid brist på utbildade tsk tas utbildad personal in
- tsk har önskemål om skyddad yrkestitel

lakttagelser inom tandvården

Tandhygienister:

- bristyrke
- många lämnar p.g.a. arbetsmiljö, lön, utvecklingsmöjligheter, ex. avsaknad av vidareutbildning
- förslag på specialisering finns från STHF

Iakttagelser inom tandvården

Tandtekniker:

- tandteknikerbranschen omfattas av både nationella och EU-regler om medicintekniska produkter
- god tillgång till fortbildning (kvaliteten kan variera)

Iakttagelser inom tandvården

Tandläkare:

- God tillgång till fortbildning, men tandläkarna erbjuds inte möjligheten att gå den fortbildning som finns tillgänglig.
- Stor variation mellan arbetsgivare och verksamheter
- Policydokument, rekommendationer för fortbildning finns
- Risk för tak istället för behovsstyrt om tiden specificeras
- Svårigheter att nå ut till alla tandläkare

Tack! Frågor?